

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 27.

Szombat estétől hétfő reggelig.

Ez az idő az általános részegség ideje a köznépnél. Az emberek nagy részének, miután szombat este megkapta a fizetését, a legelső dolga beruáni. A napszamos és a többi hasonló foglalkozású munkás addig haza se megy, amíg egyik-két liter bort, pár pohár sört vagy pálinkát be nem kebelezett. Sokan már ekkor úgy belejönnek az ivásba, hogy a hazamenetelre egyáltalán nem is gondolnak. Hiába várja őket asszony és egy csomó gyerek, az ital elveszi az eszüket, sőt a lelkiismeretüket is. Némelyik asszony, ha nem győzi a várakozást, elindul az urát keresni és rendesen meg is találja valamelyik lebujban, amint huzza neki a háromtagu malacbanda, vagy pedig ő magyarázza egy pajtásának a türhetetlen drágaságot, amely miatt maholnap kenyérre valója se lesz a szegény embernek. Az asszony, aszerint, hogy milyen természetű, vagy könyörög és sir az urának, hogy jöjjön haza, nem ettek se ő, se a gyerekek reggel óta, vagy pedig átkozódik és szidja a férfit aljasnak, gazembernek, lelketlen bitang-

nak, akitől felfordulhat a családja. A férfi pedig szintén a szerint, hogy milyen a természete vagy hazamegy, vagy megköti magát és dob az asszonynak pár hatost, hogy csak kotrodjon, majd jön ő is nemsokára, vagy végül elveri az asszonyt kegyetlenül. Az is megtörténik, hogy bicskát fog rája, amiért nem hagyja békében.

Amelyik férfi hazamegy az folytatja az ivást otthon. Be lehet nézni az odukba, ahol 3-4 többnyire vadházasságban élő pár és 8-10 gyerek kucorog: szombaton este és vasárnap egész nap szünet nélkül hordják az italt a korcsmából. Étél is van bőven: csak pecsenye járja, meg kalács, amíg a pénz el nem fogy, ami hétfőn reggel már megtörténik. Akkor aztán szombatig tart újra a koplalás, vagy a kenyér szalonna — hiteibe. A nőtlen napszamosfélek, mihelyt megkapták heti keresetüket, rögtön beveszik magukat a korcsmába vagy pálinkamérésbe és hétfőn reggelig ki se jönnek a részegségből. És mihelyt beugrtak azonnal garázdák. Nem találják a helyüket addig, amíg valakin ki nem mutatják a legénykedést. Jaj annak a haragosuknak, aki ilyenkor a szemük elé kerül. Egy-kettőre kezükben a bicska. A más ember élete annyi nekik, mint az utcán fölrugott

dinnyehéj. Ha nincs közelben a haragosuk, egymásba kötnek bele, sőt képesek egy idegen, ártatlan embernek nekitámadni és leszurni azt könyörtelenül, pusztán legénykedésből.

A vasárnapi és hétfői rendőri jelentések szerint százával támad a részeg korcsmázók közt véres összeütközés, sok más száznak tettesei és sebesültjei pedig elillannak, még mielőtt a rendőrség közelébe, vagy pedig kitudszkolja őket helyiségéből a vendéglős. Szóval: Szombat estétől hétfő reggelig nincsen az országban nyomor, drágaság, nincsen semmiféle anyagi gond. Minden mulatóhely: korcsma, kávéház tele van; cigány és hölgyzenekarok, sváb rezesbandák, citerák, tamburák, harmonikák vig muzsikája hallatszik ki belőlük, megspékelve szegény emberek jókedvű kurjongatásaival, hogy »sohse halunk meg.« A külvárosokban szombat és vasárnap este minden házban minden ablak nyitva van és mindenhol vidámság, sőt szilaj jókedv harsog. A boros üvegek közt úgy érzik magukat a nyomor fiai, mint a hal a vízben.

Hétfőtől kezdve aztán megváltozik a hangulat: kezdődik a jajveszékés, hogy — a szegény embernek nem lehet kibírni a mostani állapotot, mert hiába dolgozik rogyásig mégis majdnem éhen

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Amorette.

Irta: Fehér Jenő.

Egy lovat hívtak Amorettenek. Egy karcsu, világosbarna, selyemszőrű lovat, amely csupa ideg volt. Egy pillanatig sem maradt nyugton. Hol a lábait emelgette, hol a nyakát forgatta, hol a farkát csóválta. Amorettenek Csorbav bárt keresztelte el, mert a mikor a ló a kastélyába került, a legelső dolga az volt, hogy kiszakította magát a lovászfiu kezétől és szilajon nekiugrott egy kerti amorettének, amely ezer darabra törve hullott a virágágyak közé.

— Az amorette! — kiáltotta ijedten a bárónő.

Mire a bárónő cseintett egyet a nyelvével.

— Az amorette meghalt, éljen Amorette!

Ez volt a szilajvéru paripa kerejsztelője.

A lovászfiu két héten keresztül minden reggel másfélóra hosszat ültette meg Amorette, hogy kissé ráncba szedje. A tizenötödik napon a bárónak kedve kerekedett ki lovagolni rajta. És egy fél órával később összeütközött koponyával hozták őt haza. Amorette úgy odavágtá

egy éles szikla tövébe, hogy az agyveleje kilocsant. Harmadnapra temették.

A bárónő, aki mindössze huszonhárom éves volt, amikor özvegyen maradt, a tragikus eset után mintegy fél esztendeig utazott a külföldön. Egy nő rokonával bebarangolta Itáliát, bántatában merengett a szicíliai partokon, egyikét könnyet hullatott a Földközi tengerbe, amikor a hatalmas gőzös Afrika fölé röpitette, amikor Spanyolországba lépett, az arcszine már visszanyerte régi üdeségét. Nizzában már mosolygott, amikor pedig haza érkezett, szebb volt, mint valaha.

Egyenesen a biztokára utazott. A családi kriptá ajtajában, férje oszladozó teteme fölött rövid imát mondott, azután végig sétált a kertben, ahol éppen rózsákat nyesegetett a kertész. A bárónő néhány pillanatig szótlanul nézte a hü szolgát. Azután hirtelen ezt kérdezte:

— Mi történt Amorette el?

— Le kellett volna bunkózni, méltóságos asszony, azt a bestiát, de hát... nem kaptunk rá engedelmet... Ott van az istállóban... Ugy tudom, hogy a szomszéd birtokos alkuszik rá...

— Ki az?

Szentjóni nagyságos ur. Hogy nem félti a bórét ettől az állattól!...

Rövid csend következett. Az emlék árnyéka suhant végig nesztelenül és komoran a kert fái között.

— Mondja meg az ispánnak, hogy adja el az a lovat... — mondta végre a bárónő és lassu léptek el fölment a kastélyba.

Másnap Amorette már a Szentjóni volt, a szomszéd uradalom fiatal uráé, aki a terjedelmes birtokot röviddel ezelőtt örökölte a nagybátyjától. Szentjóni attasé volt a párisi nagykövetségen, amikor hírét vette a nagybátyja halálának. A testamentum őt tette meg általános örökösévé. Szívesen szakított addigi pályájával, a melylyel kezdettől fogva nem nagyon szimpatizált.

Amikor Amorette új otthonába vezették, Szentjóni gyönyörűséggel nézte a tüzes állatot. Másnap reggel már fölnyergelte és utnak indult vele a sárréti erdő felé. Lassan ügetett a virágos illatos akácok alatt a Szűz Mária szobráig. Ott ketté vált az út. Szentjóni balra nőgatta a lovat, de hiába, a makrancos állat jobbra tartott. Ostorcsapás, sarkantyuzás hiábavaló volt. Amorette nem tágitott. Végre is a gazdája volt kénytelen engedni. Amorette tehát jobbra vitte a gazdáját; buzaföldeken, ku-

A hatóságilag díjmentesen engedélyezett **VEGELADÁS** még mindig tart: Elsőrangú mütermekben úgy
lfj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházában angol kosztümök, mint francia
ruhák rendkívül olcsó
 hol az összes cikkekben raktáron levő óriási készlet minden elfogadható árban lesz kiárustva. **á r b a n** elvállaltatnak.

hal. Így van ez ebben a néposztályban. A jóra való, derék munkás családoknál azonban nincs így, mert ezek bizony szombaton is, meg vasárnap is szükkölködnek, mert különben a többi napon tényleg koplálnának.

A karlócai kongresszus. Günther Antal igazságügyminiszter a holnap megnyíló gör. keleti-szerb kongresszuson a király képviselője, ma reggel hét órakor a keleti pályaudvarról Karlócára utazott. Güntherhez, akinek kíséretében senki sem utazik, Szabadkán fog csatlakozni adlátusa, Joannovics Pál miniszteri osztálytanácsos.

A szerbek nagy pompával fogadják a királyi biztost. Karlóca, a patriarkátus székhelye ünnepi díszet öltött. A középületeken a szerb zászló kívül magyar és horvát lobogók lengenek. — Tegnap és ma megérkeztek az összes szerb püspökök is. Reggel érkezett Karlócára a szolgálatra kirendelt pétervári 71. gyalogezred egy százada katonai zenekarral, Pupics százados parancsnoksága alatt, valamint a pétervári várúrság egy fél ütege, amelyet a patriarkátusi székhely mellett elterülő szabad téren helyeztek el. A rend fenntartására a városi rendőrség mellé Urbanics csendőrszázados parancsnoksága alatt 30 csendőrt vezényeltek ki. Günther igazságügyminiszter királyi biztos ma reggeli után három óra hosszáig tanácskozott Bogdanovich adminisztrátorral, mely tanácskozásba később Balla újvidéki főispánt is belevonták.

Beszámoló. Csizmazia Endre, Sopron város országgyűlési képviselője, szombaton este mondta el beszámolóját soproni választókörzsége előtt. A nagy számu hallgatóság előtt változta az elmúlt politikai év kiemelkedőbb ese-

korán keresztül vágatott, majd letért az országútra, még egy-kettőt kanyarodott s néhány perc múlva megállott a Csorbay kastély rácsos kerítése előtt.

Szentjóni idegenül nézett szét. Majd rövidebbre fogta a kantárt és az ostarával nagyot húzott a ló büszkén ivelt nyakára. Amorette fölégaskodott.

E pillanatban halk sikoly hangzott a kastély erkélyéről.

Szentjóni csodálatos ügyességgel megfékezte a paripát s azután kíváncsi szemmel nézett fel az erkélyre. Egy fekete csipkeruha tünt el az erkély ajtajában.

Ideje sem volt gondolkozni azon, hogy kinek az ajkain rebent el az aggódó sikoltás, amikor megnyílt a kertajtó és egy inas lépett ki rajta.

— A méltóságos asszony kéreti a nagyságos urat, tessék vigyázni azzal a lóval, mert nagyon szeszélyes és szilaj.

Szentjóni leszállt a lóról.

— Mondd meg öméltóságának, hogy köszönöm a figyelmeztetést. Aggodalma mélyen meghatott.

Azzal kantáron fogta a lovat s elvezette az országútra; ott felült rá és hazalovagolt.

Másnap reggel újra nyeregbe ült. Ezuttal

ményeit s különösen a magyar nemzeti bank sürgős felállításának szükségességét hangoztatta. Fontosnak tartja, hogy az általános választói jogról szóló törvényjavaslatban kidomborodjék a magyar nemzeti jelleg.

Képek átvétele a városházán.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elkészítette Endrey Sándor festőművész elöllel még Bihari Sándornál rendelte meg, el is kezdte, de korai halála a kivételben megakadályozta s így a további munka Endreyre maradt, néhai Erzsébet királyné, továbbá Rákóczi fejedelem és Ritoók Zsigmond volt törvényhatósági bizottsági tag arcképeit. A képek már megérkeztek a városházára s egy ad hoc bizottság vasárnap szemlélte meg a képeket, hogy a város nevében átvegye.

A bizottság tagjai voltak Bordé Ferenc főjegyző elnöke alatt Mezey Mihály, dr Vucskics Gyula, Stark Gyula, dr Altmann Jakab, dr Dóri Ferenc, Fleischhacker Gyula, dr Thury Kálmán, Beczkay Lajos és Dayka Endre jegyző.

A bizottság mindhárom képet megszemlélte. Erzsébet királyné arcképét bevitették a nagyterembe s király ő Felsége régi képe mellé helyezték, hogy megállapíthassák, összeillő-e a két kép a terem déli falán levő nagy mezőnyben, ahova el kell helyezni. A bizottság a királyné arcképét nem találta megfelelőnek. Első fő hibája az új képnek, hogy ugyanazon oldalra néz a királyné, mint a régi képen király ő Felsége, tehát nem lenne megfelelő pardantja a király képének.

Különben sok más tekintetben is elűt az új kép a király régi képétől, holott a törvényhatóság egyenesen azon célból festette meg a királyné arcképét, hogy a király régi arcképe mellett azzal összhangban legyen, ne csak mé-

szabadjára engedte a lovat. Menjen, a merre akar. Ő maga cigarettára gyújtott és elmerült gondolataiban. Egyszerre fölpiantott. Amorette megint csak ott állott a Csorbai kastély kapuja előtt. Közel a kapuhoz, kényelmes zsöllében gyászruhás fiatal nő ült és olvasott. A lódobogásra felriadt. Szentjóni leugrott a nyeregből, megketötte a lovat és hirtelen elhatározással belepett a kapun.

— Szentjóni vagyok — mondá, miközben szemei gyönyörűséggel tapadtak a szép asszony arcára. Önhibámon kívül zavarom. Amorette az oka. Mindig idehoz, erre a helyre. Külömben pedig meg akarom köszönni aggódó gondoskodását. Ez az állat csakugyan kissé vad, de remélem, hogy idővel megfékezem.

A bárónő mosolygott.

Amikor óvtam tőle csak emberi kötelességet teljesítettem. Hiszen tudja talán, milyen szerencsétlenséget idéztem fel...

— Tudom, hallottam.

— És ön nem félti az életét?

— Erre a kérdésre nem tudok felelni, mert még sohasem gondolkoztam rajta.

A válasz kissé szentimentálisan hangzott, de gyöngéd mosolyt csalt a báróné ajkára.

Amorette azontul is, csaknem naponta a kastély felé vezette a gazdáját. Szentjóni, ha

reteit tekintve, hanem egyéb művészeti szempontokból is. Nagyon elűtő a kép háttere is, ami nagyon kirívóvá tenné egymás mellett a két képet. A bizottság mindezek alapján Erzsébet királyné arcképét nem vette át.

Rákóczi fejedelem arcképét is több szempontból kifogásolták, azonban tekintettel voltak arra, hogy az egykoru festmény alapján készült, a bizottság átvette.

Legsikerültebb Ritoók Zsigmond arcképe, amelynek ugyan szintén vannak apróbb hibái, de ezek nem jelentősebbek. Az arcképek első fő kelléke ennek a képnek megvan: a megszólalásig hasonlít néhai Ritoók Zsigmondhoz. Az arc és különösen a szemek kifejezők. A bizottság ezt a képet is átvette.

A Rákóczi-kép a nagyterem északi falára, a tanácsterem ajtaja fölé lesz elhelyezve, míg Ritoók Zsigmond arcképét a bizottsági teremben helyezik el.

A bizottságban felmerült az az eszme, hogy célszerűbb volna a jobb világítás szempontjából, ha a milleniumi nagy képet a mai helyéről, a déli oldalra helyeznék át s a királyi pár arcképei függesztetnének ki a terem északi mezőnyébe. Ezt az áthelyezést majd amikor az átdolgozott vagy teljesen újra festett Erzsébet-képet elhelyezik, csekély költséggel keresztül lehetne vinni.

A bíró.

Egerben, a szép érseki városban eldőrdült egy revolver, melynek csövét egy törvényszéki bíró saját mellének szegezett. A revolver durranását meghallotta mindenki Magyarországon, sőt talán igen sokan a külföldön is.

Rettenetes váddal illetik az öngyilkos bírót: *megvesztegették!*

Ha az ember hallja, vagy olvassa ezt, szinte

nem is látta mindig a bárónét, beérte azzal, hogy egy-egy méla pillantást vetett a lefüggönyözött ablakokra, amelyek mögött egy karcsu nő-alak körvonalai rajzolódtak.

Amikor a gyászév letelt, a báróné egy napon így szólt:

— Ön javíthatlan, Szentjóni.

— Miért báróné?

— Hát azt akarja, hogy önnel is baj essék?

— Amorette gondolja?

— Azt.

— Ha parancsolja, nem ülök rá többé.

— Nincs jogom hozzá, hogy önnek parancsoljak!

— A világ legboldogabb embere lennék, ha ehhez joga volna.

A báróné az ajkához tette a mutatóujját.

— Nos hát? parancsolom!

Szentjóni magához vonta a szép asszonyt.

— És mi lesz Amorette?

— Visszavezetjük szépen az istállóba. Idővel talán kocsiba fogjuk.

— Neki kell bennünket az esküvőre vinni. Hiszen nélküle sohasem találkoztunk volna...

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador Siremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyiszintén régi sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géparú berendezett kőfaragóműhely és

sírkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

a háta borsózik tőle: — egy törvényszéki bírót megvesztegettek!

Ha a bírák a polgári ruhától elűtő öltözékben járnának az utcán és így felismerhetők volnának, meg vagyok róla győződve, csekély kivétellel mindenki kalapot emelne nekik.

A bíró meg is érdemli ezt a tiszteletet. A bíró nagyon fontos munkát végez: az ő kezében van letéve a földi igazságszolgáltatás. A bíró elárvereztetheti vagyonomat, a bíró megbélyegezhet, a bíró elveheti szabadságomat, sőt az életemet is. Már pedig akit a társadalom ilyen hatalommal ruház fel, annak az embernek minden tekintetben kifogástalannak kell lennie, mert csak egy-két ilyen eset és megrendül a bizalom az igazságszolgáltatásban, melyben pedig minnyájan rendületlenül bizunk.

A magyar bírói karnak becsülete, tisztessége, hozzáférhetetlensége — legendaszerű és ennek európai híre van, féltékenyen őrizzük is azt, éppen ezért megdöbben mindenkit az egri eset.

Mert a revolver durranása nem némitja el a suttogást, hogy egy bírót megvesztegettek és a megtévelyedett bíró mellől kifolyó vér nem mossa le a bírói tallárjára cseppent sarat.

Az utolsó két évtizedben fájdalom ez már a harmadik eset a mire emlékszem. Az első Kormos kuriai bíróé, a másik Sós törvényszéki bíróé, és a mostani.

Megdöbbenő és figyelemre méltó, hogy a két utolsó egyuttal áldozata a lelketlen ügyvédeknek, akik jó keresetért kiszimatolták melyik bíró van leginkább eladósodva, azt azután megkörnyékezték és a megfogott aranyhálacska nem engedték ki többet hálójukból. Sós bíró ügyeit Schwarz Abrahám azelőtt is — azóta is többszörösen büntetett jeles ur végezte. Hogy ki ugrasztotta be ezt a bírót, még nem tudni, de ha igazat lehet adni a még ma ellenőrizhetlen híreknek, akkor — egy ügyvéd neve fog kipattani az ismeretlenség homályából. Azt beszélnek ugyanis, hogy a tulságosan eladósodott bírót egy ügyvéd folytonos árverésekkel való fenyegetéssel valóságos belehajszolta azokba a csunya dolgokba amelyekért önmagát halálra ítélte.

Az, hogy »errare humanum est« keveset enyhít a megvesztegetett bíró bűnén, de maga a társadalom is hibás. Mert sehol a világon olyan nyomoruságos fizetése bírónak nincs, mint éppen Magyarországon. Hirdetjük, tele kürtöljük a világot dicsekszünk vele, büszkék vagyunk rá, hogy milyen kitűnő, becsületes, megvesztegethetetlen a mi bíróságunk, de azért eszünkbe sem jutna, hogy ezeknek a férfiaknak illő fizetést adjunk.

Angolországban a bírónak a mienkhez hasonlítva — fejedelmi fizetése van, de ott nincs is a bíró rászorulva 2—300 koronás kölcsönökre, vagy pedig hogy a tárgyalás után a vádlottól kölcsön kérjen pénzt levélben, megemlítvén azt is hogy:

»Fölmentésében én is közreműködtem.«

Közvetlen az öngyilkosság előtt tárgyalta az egri királyi törvényszék ennek a szerencsétlen bírónak a fegyelmi ügyét, amelyen ő meg is jelent, mert meg kellett jelennie. Amint helyét elfoglalta két bíró társa azonnal felkelt és elhagyta a termet.

Hát a nézetek különbözők de én nem tartom ezt az eljárást helyesnek. A vád az a rettenetes vád, hogy a bírót megvesztegették, még ma is csak vád, még a fegyelmi bíróság sem tárgyalta, ítélet előtt pedig, mikor a vádlott még ki sem hallgatott elítélni, ezt megteheti mindenki, csak éppen a bíró nem.

R.

Törökország örömmámorban.

Konstantinápolynak tegnap nagy napja volt. Az utca megmozdult és lelkesedésének adott kifejezést. Az erről szóló távirat a következőket mondja:

Konstantinápoly, július 27.

A kereskedők testülete, továbbá a jogi iskola és a felsőbb polgári iskola ma délután Sztambulban az alkotmány visszaállításának ünneplésére nagy meetingeket rendeztek.

A kereskedők meetingjén több ezren vettek részt, kik zeneszóval és zászlókkal Sztambulból a portához vonultak, a hol a nagyvezirt látni óhajtották. Ez meg is jelent és egy a szultánhoz intézett hálafeleletet vett át. A nagyvezir beszédet intézett a gyülekezethez, amelyben azt mondotta a jelenvoltaknak, hogy ime most már szabadok és jogaik élvezetében vannak.

Hasonló jelenetek ismétlődtek a belügyi, a külügyi, a hadügyi és a közoktatásügyi miniszteriumok előtt. A közoktatásügyi miniszter új iskolák megnyitását ígérte.

Az amnestia megadására, valamint a cenzura és a titkos rendőrség eltörlésére vonatkozó irádékot közzétették és az illető miniszteriumoknak megküldötték. Sztambulban ma sok üzlet fel van lobogóva, Galatában kevesebb, Perában pedig ma délután óta valamennyi üzlet lobogót tűzött ki. A lelkesedés itt nőttön-nő, még pedig a keresztények között is, akik eddig passzive viselkedtek.

Foglyok szabadulnak, kémeket agyonlőnek.

Konstantinápoly, július 26.

Tegnapi konzuli hírek szerint az ifju-törökök Janinában elfoglalták a kormányépületet és az alkotmányt proklamálták. A rendet nem zavarták.

A katonai bizottság által elrendelt három kémnek, egy magánembernek és két tisztnek kivégeztetésén kívül eddig további áldozatokról mitsem tudnak. A kisázsiai most mozgósított redif csapatokat a harmadik hadtestkerületbe szállították vissza.

Egy konzuli és egy török távirat szerint tegnap egész Törökországban kihirdették az alkotmányt és a választások azonnali kiírását, ami mindenütt nagy lelkesedést keltett. Helyreigazítólag jelentik, hogy a foglyokat Monastirban és más helyeken nem bocsátották szabadon, hanem a zavarban ők maguk szabadították ki magukat.

Miért engedett a szultán?

Konstantinápoly, július 26.

A nagyveziratusban végbement változás részben a monasztiri vali és más a jildizhez hű

katonai és polgári tisztviselőknek ifjutörök nyomása alatt küldött táviratai is előidézték, melyek azt jelentették, hogy a mostani helyzet tarthatatlan, ha nem történik valami komoly, általános benyomást keltő intézkedés.

Kiamil pasát állítólag csak azért nevezték ki tárcanélküli miniszterré, mert Kücsük-Said pasa korábbi tevékenysége óta az ifjutörököknél nem volt kedvelt, míg Kiamil pasa liberális érzületűnek híreben áll és egyidőben ifjutörök törekvésekkel is gyanúsították. Őt tehát ugyszólván csak a miniszteriumban való egyensúly helyreállítása végett nevezték ki.

Az alkotmánynak a visszaállítására vonatkozó elhatározás a Yildiz-palotában salonikii és drinápolyi jelentésekre kezdett érlelődni, amelyek szerint a tisztek fenyegetőztek, hogy ha az alkotmányt nem hirdetik ki, Konstantinápoly ellen mozgalmat indítanak. Az alkotmány kihirdetése végre arra a hirre történt, hogy ifjutörök részről egyes macedóniai városokban az alkotmányt már proklamálták.

Általános megnyugvást csak a politikai bunósoknek és menekülteknek adandó általános amnesztjától várnak, amely előfeltétele az alkotmány további végrehajtásának.

A szultán lemondása?

Páris, július 27.

Azt a hirt, hogy a szultán le akar mondani a trónról és hogy utódjául Bruhan Eddin herceget, negyedik fiát szemelte ki, eddig még sehonnán sem erősítették meg.

London, július 27.

A Daily Telegr. jelenti Pétervárról: Konstantinápolyból ideérkezett hírek azt mondják, hogy a török fővárosban teljes rend uralkodik, de az egész városban el van terjedve az a hír, hogy a szultán kedvenc fia Budhan Eddin javára le akar mondani a trónról. El van határozva, hogy a parlamentet november elsején összehívják.

A szultán hirtelen elhatározását, hogy az alkotmányt megadja, annak tulajdonítják, hogy Konstantinápolyba az a hír érkezett, hogy több hadtest a főváros ellen vonul és hogy a kisázsiai csapatok fellázadtak és gyűlölt tisztjeiket elkergették.

A parlament összehívása.

Berlin, július 27.

A Berliner Lokalanzeiger konstantinápolyi távirata szerint a török parlamentet november 1-re hívják össze. A parlament feloszlását és az alkotmánynak újból való felfüggesztését lehetetlenségnek tartják, mert a szultán tisztában van azzal, hogy ez példátlan megrázkódtatásokra vezetne, miután a mostani változást a nép és a hadsereg együttes akciója idézte elő.

Pállik Béla meghalt.

A magyar művészetnek halottja van. Pállik Béla festőművész ma reggel kilenc órakor a Vörös Kereszt-Egyesület Erzsébet kórházában meghalt.

Pállik Bélát nem fiatalon, nem is váratlanul érte a halál. Hatvanegyedik esztendejében

— Angliából importált, kiállításokon I-ső díjjal kitüntetett, fajtiszta óriás szülőktől származó —
— bécsi kék óriás, orosz hermelin és ezüst prém nyulak olcsó árban kaphatók —

JELINEK GÉZA minta nyultelepén
— Nagyváradon, Nyárfa-utca 5. szám alatt —

ben volt és hosszabb idő óta betegeskedett. A mult héten agyszélhűdés érte és ekkor a halálközeli művészt bevitték a Vörös-Kereszt-kórházba. Bár halála nem váratlanul érkezett azért a csapás ami elmúltával a magyar festőművészetet érte, mégis igen nagy. Pállik egyike volt a magyar festőművészek legjobbjainak. Az utóbbi esztendőik között isége őt csak sokoldalú művészetének egyik oldaláról, az állatfestészetéről ismerte. A Mücsarnok utolsó tiz-tizenkét tárlatán Pállik csak mesterien festett állatképeit állította ki, leginkább legelőnyájának képeit. Ezekben a képeiben is mesteri volt, de ezek nem nyújthattak teljes képet az ő sok skálájú művészetéről. Mint állatfestő valóságos fogalom lett Pállik és nálunk már nem is igen emlékeztek azokra a sikerekre, amelyeket a hetvenes években mint portéfestő ért el. Pedig nagy sikerei voltak azon a téren is és Tisza Kálmánról, báró Sennyey Pálról festett arcképei a hetvenes esztendőik portréművészetének maradandó becsü alkotásai voltak. De nemcsak mint festő volt nevezetes Pállik, hanem mint ember is.

Valódi bohém volt. A nyolcvanas években szeszélyből eldobta a palettát és felcsapott operaénekesnek. Muló szembaja volt és ekkor mint tenorista kereste nagy németországi operákön kenyérét. Később újra visszatért a festészethez. A művészet mindkét terén sikert és elismerést szerzett. Igazi művészember volt az atelierben is, a színpadon is. És ha mint énekesnek már el is hervadtak koszorúi, képei még sokáig a magyar piktura legnemesebb alkotásai közé fognak tartozni.

Pállik Béla 1845-ben született Nagymihályon, Ungváron tanult rajzolni. Onnét Pestre jött, ahol Landaunál és Van der Venne-nél, akinek akkor a Hal-téren volt iskolája, tanult. A hatvanas évek közepén gróf Waldstein, Sztáray grófné fivére, az idősebbik gróf Andrássy Gyulának bemutatta, aki 1867-ben három éves ösztöndíjjal Bécsbe küldte Pállikot. Ott a művész rohamosan fejlődött. Ekkor készítette Nagyváradi és Zágráb számára a királyi pár arcképét két példányban. Később éveken át időzött a Tisza-családnál, Geszten készítette akoltanulmányait, melyeket később állatképein felhasználta. 1871-ben Münchenbe ment, ahol Dietznel és Pilotynál tanult. Ott készült *Delelőnyáj* c. kompozíciója, mely Amerikában talált vevőre. 1874-ben Birkaakol című nagy képet festette meg, amelyet Zichy Viktor államtitkár vett meg. Ezért a képért később egy párisi aukció 14.000 frankot fizettek. A hetvenes években festette Deák Ferenc, Semsey Pál és gróf Károlyi György arcképét. Nagyobb képe ezidőben I. Ferenc József lovas arcképe volt, amelyhez a király is többször ült Gödöllőn. Sikerei teljében szembaja támadt és orvosai ekkor eltiltották őt a munkától. Az énekesi pályára lépett ekkor és szép tenorhangjával Berlinben, Brémában, Kölnben aratott sikereket, közben szeméi megerősödtek és visszatérhetett a festészethez. Düsseldorfban két birkafejtőt festett, amelyek európaszerte sikert ért el. Nagy hatása volt az Etetésnek is. 1887-ben Magyarországra tért vissza Pállik. Eleinte Tatán gróf Eszterházy Miklósnál, utóbb a fővárosban dolgozott. A kilencvenes években a Feren József-reng lovagja és az állami aranyérem tulajdonosa lett. Késő öregségeig dolgozott és még az idej tárlaton is kiállított.

A haláleset híre nagy részvétet kelt. Jelentést tettek a Képzőművészeti Társulatnak, amelynek részéről báró Forster Gyula alelnök és Benkő Kálmán igazgató legelőször tolmácsolták részvétüket, egyben följajánlották a halott végtiszátságára a Mücsarnok palotáját. Azonnal jelentették a halálesetet a közoktatásügyi államtitkárnak és a kultuszminisztérium művészeti osztályának is. A holttestet szerdán

reggel szállítják a Mücsarnokba, ahonnan szerdán délelőtt temetik el a kerepesi temetőbe.

UJDONSÁGOK.

* **A kir. főmérnök szabadságon.** A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyváradi városát és Biharmegyét, hogy *Varró Domokos* kir. főmérnök, államépítészeti hivatali főmérnöknek négy heti szabadságot engedélyezett s távollétében úgy a hivatal vezetésével, mint a közigazgatási bizottságokban való részvétellel *May Sándor* kir. főmérnököt bizta meg.

* **Az egy éves önkéntesek figyelmébe.** A honvédelmi miniszter a bevezetett egy éves önkéntesekre vonatkozólag egy rendeletet adott ki. A rendeletben az van, hogy azok az egy éves önkéntesek, kik szolgálatuk elhalasztását kérelmezik, kérvényeiket legkésőbb szeptember 1-ig kötelesek benyújtani az illető parancsnokságnál, mert ellen esetben a kérelmek nem vétetnek figyelembe.

* **Báró Gromon Dezső állapota.** Ha az eddig való javulás tartós lesz, báró Gromon Dezső a hét végéig felépül. Vasárnap reggel orvosi rendeletre egy csésze bouillont ivott és egy darab sültet evett. Azután átolvasta a lapokat és különösen az öngyilkossági kísérletéről szóló tudósításokat. Ujságot olvasás után újra elaludt. Az orvosi jelentés szerint láza csökkent s a lélegzés is erőteljesebb. Gróf Apponyi Lajos udvarnagy és Josipovich Géza horvát miniszter tegnap is meglátogatták a beteget.

* **Köszönet a nagyváradi rendőrségnek.** Mint említettük, a meggyilkolt kolozsvári rendőr koporsójára a nagyváradi rendőr altisztek és a legénység díszes koszorút helyezt s küldöttek által részt vett a temetésen. A kollegiális részvét ezen szép jelét hálás köszönettel fogadta a kolozsvári rendőrség s Kolozsvár rendőrtisztviselői és alkalmazottai a következő átiratot intézték Nagyváradi város rendőrkapitányságának:

Kolozsvár szabad királyi város rendőrtisztviselői, alkalmazottjai és legénysége mély megindulással és meghatva fogadták nagyváradi bajtársaik résztvevő és gyöngéd figyelmét, amely egyik bajtársuk tragikus halála alkalmából, rava talának küldöttségileg történt megkoszoruzásában nyilvánult meg.

Midőn a kar- és bajtársi együttérzés e szép kifejezéseért a hatóságom alatt lévő egész testület nevében forró köszönetet mondok, egyben van szerencsém a tisztelt társhatóságot hasonló, benső érzelmeinkről biztosítani.

Tussai Gábor,
h. főkapitány.

* **Református lelkészválasztás Borson.** Bors biharmegyei községben, mint tudósítónk írja, tegnap töltötték be a Nádudvary Lajos halálával megüresedett ev. ref. lelkészi állást Lévy Mihály egyházi és Szegedy Lajos világi tanácsbíró vezetése mellett. A borsiak a tizenkilenc pályázó közül 101 szóval, 60 szavazattöbbséggel Papp László nagyszalontai segédlelkészt választották meg lelkészükké.

* **Kerítés, mint közlekedési akadály.** A Széchenyi-térnek a foház-épület előtt a Rákóczi-utra vezető kijáróján néhány cölöp áll, amelyek közül a két középső bádoppánttal volt egybekötve. Két pánttal: az alsó pánt a cölöpök alján, a felső ettől félméternyi magasságban, a cölöpök tetején húzódott. Mostanában a két pánt közül a felsőt valaki ellopta (talán valami aktatolvaj aktának nézte, a törvényszék körül járván), úgy, hogy csak a földtől mintegy 10

centiméternyire húzódik az alsó pánt. Ugyan alacsonyan van helyezve, hogy igen könnyen kikerüljön a járókelők figyelmét s nem egyszer megesett, hogy a tárgyalásra a bírósághoz siető felek a kerítésben megbotlottak, sőt tegnap egy alak akkorát botlott, hogy megfelelő számú úgrások után ugyancsak megfelelő csöndes vélekedések közt alaposan elvágódott. Ha van valaki a sok-sok városi hivatalban, akinek gondja kell, hogy legyeo a Széchenyi-térre, próbálja meg ezt a fenti műveletet: — s vagy csináltassa meg a másik pántot is, vagy szedesse le az egyiket is.

* **Esküvő.** Díszes esküvő ment végbe vasárnap július hó 26-án Nagyszalontán. *Papp László* megválasztott borsai ev. ref. lelkész esküdött örök hűséget bájos menyasszonyának, *Szemes Ilona* kisasszonynak, *Szemes Péter* nagyszalontai községi jegyző leányának. Az esketési szertartást *Böszörményi Lajos* lelkész végezte, aki poétikus beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznagy volt *Balogh György* föld-birtokos és *Böszörményi László* ev. ref. lelkész. Az esküvő után a menyasszony szüleinek házában barátságos lakoma volt.

* **Az ügyvédi kamara figyelmébe.** A kolozsvári ügyvédi kamara, mint bejárta a lapokat a hir, fegyelmi büntetésre ítélte *Maniu Gyula* országgyűlési képviselőt és ügyvédet, a miért oláh nyelvű nyomtatványokat használt. A nagyváradi kamara területén is vannak ilyen esetek, de nem hallottunk a kolozsvárihoz hasonló cégről. Pedig nem kell a nyomtatványokig sem menni. Van itt olyan ügyvédi cégtábla is, amelyen az ügyvéd neve oláhuul van kiírva, felette »advocat« s alatta — csoda! — magyarul: »ügyvéd.«

* **A Potykát megvétele kinaljál.** Valamikor a leghiresebb nyári mulatóhely volt a Potyka; a város előkelői családjai töltötték ott a színházi zenekar játéka mellett a péntek estéket. Lassankint azonban elszokott onnét az intelligens közönség. Amint a parádés lóbol vségére taligás gebe lesz, úgy lett a Potykától a katonák és cselédek bálái helyisége. Most már ez is megszűnt. Fekete József és neje ajánlatot adtak be a városhoz, hogy hajlandók a 4400 négyszög méter területet az összes épületekkel 50.000 koronáért eladni. Azonban aligha veszi igénybe a város az ajánlatot.

* **Megjöttek az olympiai győztesek.** Ma délelőtt tizenegy órakor a keleti expresszvonat hozta a magyar fővárosba *Weisz Richárd* és *Fuchs Jenő* világbajnokokat. Ott volt kíséretükben a többi jeles atléta, *Brüll Alfréd* és *Pair Hugó* vezetésével, akik szintén Párisból jöttek, ahol részt vettek a versenyeken. A nyugati pályaudvaron a budapesti sportegyesületek testületileg várták a győzőket. Amikor a vonat berobogott és a világbajnokokat a várakozó sportközönség megpillantotta, óriási éljenzéstől visszhangzott az indóház üveggel fődött pályaudvara. Egész kocsisor kísérte a győzőket, akiket az utca népe is megéljenzett.

* **Kölcsönös áthelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. *Kovács Sándor* aradi kir. járásbírói és *Bod Kálmán* nagyváradi kir. törvényszéki jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

* **Jsálás rézlánccal.** Adámszki Jakabné (kőműves felesége) panasolta, hogy f. hó 25-én egy aranyláncot vásárolt 44 koronáért egy *Zsigiás Vilmos* nevű bányásztól. A panaszos férje tegnap elvitte a láncot megbecsülni egy zalogházba, ahol felvilágosították, hogy a lánc nem arany, hanem réz és 56 fillért sem ér. Miután kétségtelen, hogy *Zsigiás* megakartakárosítani Adámszkiékát, a rendőrség cselszám miatt eljárást indított ellene.

* **Revolveres merénylet.** Alsó Lugosi gróf Zichy Rafael lugosi földbirtokos tisztartója Barta Ferenc egy mérnökkel együtt kocsival igyekezett Élesdről Lugosra. Amint egy kúricán keresztül hajtattott három lövés dördült el mellettük és csak kicsi hujja, hogy a mérnököt az egyik golyó nem találta. A mérnök jól látta, hogy a két merénylet futni kezd még sem sikerült őket elfognia. A csendőrség a nyomozást megindította.

* **Borzalmas gyilkosság.** Élesdi tudósítók borzalmas gyilkosságról számol be. Dubricsony községben (Élesdi járás) Lacsó Simon fejszével agyonverte Lene Flórá, akivel szerelmi viszonyt folytatott. Lene Flóra azonnal meghalt. A nagyváradai kir. ügyész, a vizsgálóbíró és a törvényszéki orvos ma reggel kiszálltak Dubricsonyra, hogy a boncolást eszközöljék. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

* **Rablóvilág Izsópallagán.** Egy öt tagból álló rablóbanda folyó hó 25-én pénteken kirabolta Nyikorucz Omaczor izsópallagai lakost és onnan mintegy 600 korona készpénzt vittek el. A dulakodás közben a káros életveszélyesen megsebesítette a rablók közül Kirte Mihályt, kinek mégis sikerült megmenekülni. — A többieket Puje Lőrinc, Popovics László, Puje László és Csurszás Istvánt a csendőrség letartóztatta és bekísérte a nagyváradai kir. ügyészség fogházába.

* **Verekedés.** Tegnap reggel 8 órakor Horváth János villanyszerelő a Szent János-utcán összeverekedett Török Gyula és Dienes Károly szt-jános-utcai lakosokkal és pedig azért, mert Horváth kutyája Dienest megharapta. A szóváltást követő verekedés közbelépésre bírta Bányai Károly favágót is. Azonban vesztére, mert Horváth ötet is elverte. Eljárás folyamatban van.

* **Hirtelen halál.** Tegnap d. e. 11 óra tájban Gyár-u. 35. sz. a. meghalt egy Horváth Sándor nevű 39 éves nőilen napszámos. Valami betegségben szenvedett. Az izr. kórházból e hó 23-án bocsátották el. Hullaházba vitte a rendőrség. Felboncolják.

* **Tolvaj suhancok.** Leitner Márton zöldfa-utcai ruhakereskedő régebb idő óta veszi észre, hogy a bolt elé kirakgatott kendőket ismeretlenek lopdossák. Tegnap tettenérte Szebeni József 13 éves és Kis Dávid 14 éves suhancokat. A suhancok a rendőrségre kerültek.

* **Aki a gazdáját fojtogatja.** Józsa István gubásmester panaszára a rendőrség letartóztatta Horváth István nevű segédjét, aki tegnap d. u. ittas állapotában pénzt követelt gazdájától s mert nem kapott, gazdáját megtámadta és úgy elverte, hogy a gazda eszméletét is elvesztette.

* **Verekedés a Rhédey-kertben.** Lenkovics Piroška szobaleány panaszolta, hogy tegnap d. u. mikor a Rhédey-kertben barátnéjával sétált, Bakusz György kocsis vele szóváltásba keveredett ennek során Bakusz a leányt fojtogatta, majd a földhözvágta és ütlegelte. Bakusz miután többen közbeléptek elmenekült, de a rendőr elfogta és előállította. Lezárták.

* **Találtatott.** Találtak egy postatakarék betéti könyvecskét. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség I. sz. szobájában.

* **A Pannónia-kávéházban** ma este *Köcsé Antal* teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **Házassulandók figyelmébe** című hirdetésünkre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

x **Az intelligencia találkozó helye** az *Európa* szálló árnyas, hűs kerthelyiségében, hol naponta változatos műsorral mozgatókép-előadásokat rendeznek Pócsi Laci teljes zenekara közreműködésével.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

VIII.

A minoritarendek vezetése alatt álló szilágysomlyói püspöki gimnázium.

Bevezető értekezést *Kőhalmi Mihály* irt »Gyakorlati latintanítás« címmel. A ki ezt az értekezést figyelemmel átolvassa, meggyőződhetett róla, hogy lehetne a latin nyelvet eredménnyel tanítani főgymnáziumainkban, csak szakítani kellene a német salabakterektől átvett grammatizáló módszerrel. *Kőhalmi* értekezésében gyakorlatilag mutatja meg, hogyan kell direkt módszerrel tanítani a latin nyelvet. Kétségtelen dolog, hogy ilyen módszerrel meg lehet kedveltetni a latin nyelvet, sokkal rövidebb idő alatt, mint a mennyit a mai tanterv a diákokra zudít, a mainál sokkal jobb eredményt lehetne elérni. Sőt ezt a rendszert első sorban a modern nyelvek tanítása közül kellene meghonosítani.

A tananyagot a tanterv keretén belül megfelelő eredménnyel elvégezték.

Az intézet 108 vizsgát tett növendéke közül volt:

magyar	71
oláh	37

Vallásra nézve:

róm. kath.	29
gör. kath.	37
gör. kel.	1
református	15
zsidó	26

vagyis a növendékek *egynegyedrészét.*

Ezek a számok is mutatják, mily fontos hiraást töltbe a szilágysomlyói algimnázium azon a nemzetiségi vidéken, ahol 38 gör. kath. és gör. kel. ifju közt csak egy arad, aki magyarnak meri magát vallani. Majdnem ilyen az arány egyébiránt — a nagyváradai kir. kath. jogakadémián is.

Rendkívüli tárgyak: az ének és az oláh nyelv.

Jelesen végezték az évet:

I. oszt. —

II. oszt. —

III. oszt. *Farmati József, Lakatos István, Weinreb Dezső.*

IV. *Gottlieb Sándor, Réti Sándor.*

MULATSÁG.

Anna-bálok a fürdőkben. Szent Anna napja alkalmából a közeli fürdőkben szombaton és vasárnap tartották meg a hagyományos Anna-bálokat. Szombaton este a Püspök-fürdőben előkelő közönség vett részt sz Anna-bálon, amely pompás hangulatban folyt le. *Kernáts János* fürdő-bérlő a kitűnő zenén kívül gondoskodott mindenről, hogy vendégei kellemesen és pompásan mulassanak. — A *Félix-fürdőben* vasár-

nap este óriási közönség jelenlétében tartották meg az Anna-bált. A táncterem zsúfolva volt táncos párokkal, akik hajnalig táncoltak jókedvvel.

TÁVIRATOK.

Az udvari plébános ünnepe.

Ischl, július 27. Ő felsége ma reggel 8 órakor meglátogatta Mayer dr püspököt és születésnapja alkalmából üdvözölte őt.

Ischl, július 27. *Gizella* bajor hercegnő és *Lipót* és *György* bajor hercegek ma délelőtt meglátogatták Mayer püspököt, aki 80-ik születésnapját ünnepli. Születésnapjára ajándékkal átnyújtották neki az uralkodópár márványszobrocskáját. Ő felsége a sajátkezű aláírásával ellátott arcképét ajándékozta. *Ferenc Szalvátor* főherceg és *Mária Valéria* főhercegnő, valamint gyermekei *Lovranából* üdvözlő táviratot küldtek.

A népszínház átadása.

Budapest, július 27. Ma kezdték meg a népszínház átadását *Keller Ottó* minisztertanácsos és *Tóth János* a leendő igazgató jelenlétében. Az átadás három-négy napot fog igénybe venni.

Ováció a szultánnak.

Konstantinápoly, július 27. Ma élénk tüntetések voltak a *Yildiz-kioszk* előtt. A legtöbb csoport élén papok jártak, akik folytonosan imákat hangoztattak és lelkesítették a népet. A tömeg a szultánt és az alkotmányt éltette. Sokan azt hiszik, hogy a palota egyik ablakában a szultán is megjelent.

Pera kormányzóját, *Hamdi* basát rendőrminiszterre nevezték ki.

Fallières elnök Revalban.

Stockholm, július 27. *Fallières* szívesen elbucszott a *Károlyi-családtól* és *Revalba* utazott.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 27.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, július 27.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Vároosi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. július 27.		
Magyar arany járadék 4 száz.	— —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	— —	98.25
Magyar koronajáradék	— —	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	— —	93.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	— —	94.50
Magyar nyeresémi sorsjegy kölcson	— —	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcson	— —	145.—
Osztrák járadék papírban	— —	97.25
Osztrák járadék ezüstben	— —	99.—
Osztrák járadék aranyban	— —	116.50
Osztrák korona járadék	— —	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	— —	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	— —	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	— —	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	— —	631.50
Magyar hitelrészvény	— —	689.50
London vista	— —	240.—
Páris vista	— —	95.50
20 márkás arany	— —	23.51
20 frankos (Napoleon)der	— —	19.09
Német birodalmi márka	— —	117.62

REGÉNYCSARNOK.

Második kortes utam!A »Tiszantul« számára írta: **Lukács Géza.**

(Folytatás.)

4

Itt aztán már megállt az eszem, hát aztán mi lehet az a Julis. Most egyszerre agyamba villant, hogy alighanem hamis csapáson járok s a menyecskének alighanem négy lába van.

Hogy bizonyoságot szerezek magamnak, azt a megjegyzést tettem, hogy a Julcsa eljött nem volt alkalmam kitapasztalni, hanem a hátulja az kifogástalan.

Ugyan hagyd el öcsém, — mondotta műértőleg a Tanti, hiszen a hátulja valóságos tehén állású.

Végre megtudtam, hogy a Julcsa — ki a miatt én, egy félóra óta a legnagyobb drukkot állottam ki — a Náci bácsi négyes cugjának ostorhegyese.

Szidom is magamban az összes parádés lovakat, melyek valaha éltek, vagy élni fognak.

A Tanti familiáris faggatásaitól egyelőre megszabadultam, mert szerencsére megérkeztek a füstösök s a következő percben már ott roptam a csárdást a mórék előtt egyik hugocskámmal.

III.

Tekintettel az amerikai millióimra, nehogy valamelyik mama a leánya számára lefűleljen, a vacsora alatt két jóízű falusi alakkal bástyáztam el magamat. Jobb asztal szomszédom a csertői földes ur volt, kinek a falujába másnap voltunk menendő programot hirdetni. Ez folyton azzal biztatott, hogy ne zabálj annyit öcsém mert a feleségem már két nap óta kotyvaszt, ki fogja azt elfogyasztani. Balról Mizsnyó örökös ura ült, — ehhez harmadnapra voltunk meginvitálva — ez folyton ott hajtogatta, hogy ördög bujjék a gégebe, ne igyál annyit te tacsó, nálam majd ihatsz rogyásig a javából, de azért egyszerre kocingatott. Egyebekben pedig ezen szomszédaim egymásnak kereszt komái voltak.

Éjfél táján már a szomorodni járta s az idősebb urak már vastagabb kaliberű adomákat kezdtek közreadni, mire a hölgyek — ősi szokás szerint eltűnédeztek.

Már a kakasok kukorékolása hallatszott be, mikor a házi ur a társaságot elszállításra érettnék és alkalmasnak találta.

A kocsi elállottak s a ki még birt, az a saját lábán támolygott ki, a többieket a szolgáló személyzet osztogatta el a megfelelő kocsiakra.

Jó magam is, a saját lábomon ingadoztam

oda a csertői csézához. Tibort és a kocsit tulajdonosát bundákba pólyálva cepelték utánam és tolták fel a kocsira s mire a lovak indítottak, már versenyt hortyogtunk mindhárman.

Csertőn arra ocsudtam föl, hogy a kovács-
lit cibálják le lábaimról, azután pedig egy meleg dunna borult rám szerelmesen. A másik ágyban már ott szuszogott egy másik alak, bizonyára Tibor barátomé.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Dr. Spitzer Márton
fogorvos hazajött és rendezte
léseit megkezdte.

Gazdasági**KÖTELEKET,****Kéve köteleket,****zsinórokat, zsinegeket, tor-****naszereket és hinta ágya-****kat minden méretben.****Zsákokat****Ponyvákat,****bármely minőségben****legolcsóbban**

szállít

Radó Samu és Tsa

kötélfonó ipartelep

Nagyvárad, Nagyvásár-tér. Telefon 240.

Igazságszolgáltatás.**Elítélt szociáldemokrata vezérek.**
Aradról táviratozzák: Az aradi büntetőtörvény-

szék az aradi szociáldemokrata párt volt elnökét, Szilágyi Kis Istvánt hat hónapi és Varga Ferenc párttitkárt egy évi államfogházra ítélte, mert egy népgyűlésen a társadalmi rend ellen izgattak.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.**Árlejtési hirdetmény.**

Nagyvárad város külső utaira szükséges az alábbi részletezéssel kimutatott 1244 kbm. rostált kavics szállításának vállalatba adása céljából f. évi augusztus hó 6-ik napján d. e. 10 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A szállítandó rostált kavics a következő mennyiségekben szállítandó ki: a Bihari hági útra 70 kbm. a vasúti fatelepi útra 24 kbm. az olasz temetőbe vivő útra 60 kbm. a száldobágyi útra 140 kbm. a kisjenői útra 40 kbm. a mélyaróki útra 100 kbm. a vízmű elepi útra 140 kbm. a nagykeri útra 80 kbm. a velenői pályaudvarhoz vivő útra 140 kbm. a szőlősi útra 60 kbm. az Oláhapáti útra 160 kbm. a belénesi útra 60 kbm. a bónaikúti útra 100 kbm.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1908. augusztus hó 6 ik napjának d. e. 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok 1 kor. bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított, pecséttel, lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy poáta útján beadott ajánlatok fognak tárgyatás alá vétetni.

Ajánlatot az összes szükségletre, vagy a részletezés szerinti mennyiségben hetenként lehet tenni. A borítékban megjelölendő, hogy az ajánlat, mely szállításokra vonatkozik.

A szállítási feltételek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan ki kell tenni köteles, hogy a jelen hirdetményt s az árlejtési feltételeket ösmeri, azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi míg az ajánlat felett végleges döntés történik. ellenben Nagyvárad városát, csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlat árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1908. július 17-én.

Komlóssy József,
árverési küldöttségi elnök.**LÉVAI MÁRTON****könyvkötészet,****vonalzó-intézet****és üzleti könyvgyár****NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)**

Házassulandók figyelmébe!

Menyasszonyi kelengyét Vásznat és Fehérneműt csakis a

Strohmayer Pál

cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyvárád, Szent László-tér 1. szám.
a kishíd mellett.
Telefon 166. Telefon 166

Klein Testvérek

angol vászon- és zefírek fraacia pouplin és delin, Sveici himzet batiztok, Tüll és esipke szöveteiket feltűnő olcsó árban áruljuk el, bordűr Volin 27 kr. blus zefir 25 kr.
Zöldfa-utca elején Hádsz féle helyiség.

Szekely Imre

elsőrangú uri- és női fehérnemű tisztító intézete

Nagyvárád Színház-utca 4.

Mant Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyvárád,
Kossuth-utca. Mezey-ház.

Telefon szám: 474.

Alapított 1890.

Rosenzweig Róza

Párisi mellfűző műterme

Nagyvárád, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3

Bartos A. és Tsa

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2. Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. — Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermek-harissnyákban s keztyükben a legegyszerűbből a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők. — Folytonos újdonságok! — Javítások gyorsan eszközöltek. — Pontos kiszolgálás. — Szolid árak. —

SEBŐ IMRE könyv- és papirkereskedő
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT.

Preis A.

Paplan, madrac, szalmazsákok, paplantelepő, párnahuzat toll állandóan kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyékét elkészít
ugyszintén művészi kézimunkákat

Kronemer Testvérek

Nagyvárád, Bazár-épület
színházzal szemben.

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárád, Beöthy Ödön-utca 35.

Mérlegképes könyvelő

német, angol levelező prima ajánlatokkal
egész vagy fél napra foglalkozást
keres. — Cim a kiadóban.

Lakások.

Pável-utca 27. szám alatt ujonnan épülő házban több lakás november elsejétől kibérelhető. A lakások fürdő-, elő- és cselédszobával és egyéb mellékhelyiségekkel vannak ellátva.

Bővebbet a házmesternél.

HIRDETMÉNY.

A nagyvárád városi vasut r. t. által a kert-utcai vonalból kiágazólag a Szacsvey-utcán át az Össi-i váravelencei h. é. vasut vitéz-utcai vonalába való becsatlakozással tervezett összekötő közuti vasutvonal közigazgatási bejárását a kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi június hó 27. napján kelt 47454—908—III. sz. alatt kelt leiratával elrendelte.

A közigazgatási bejárás megkezdésének határidejéül 1908. évi július hó 30. napjának reggeli 9 óráját tűzte ki, az összejövétel helyéül pedig Nagyvárád thjf város székházának tanácstermét jelölte meg.

Miről érdekelteket azzal értesitem, hogy ezen bejáráson esetleg fennforgó észrevételeiket szóval, vagy írásban előterjeszthetik.

Nagyvárád thjf. város közigazgatási bizottsága 1908. július hó 17-én.

Glacz Antal

főispán, mint elnök.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárád legkellemesebb látogatott, szórakozó helye Most nyílt meg az Európa remek herthelyisége. Kiténő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termésű, kiténő boraival, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedő
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT.

Ajánlja a következő törvénykönyveket az érdeklődők szives figyelmébe:

A büntetőtörvények és a bünvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról szóló t.-c.

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. módosítása és kiegészítése.

Az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézetéről szóló törvénycikk.

A közegészségügy rendezéséről szóló 1876: XIV. t.-c. módosításáról.

A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról szóló t.-c.

STERN JAKAB

első nagyváradai villanyerőberendezett réz és harang-öntődéje, épület, díszbádógos és vízvezeték felszerelő.

Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Városi és vidéki telefon 194.

Készít ércárut, gépfelszereléseket, fém és sárgaréz, nyersöntvények, bárminemű csen-

gők, harangok, szivattyúk, fecskendők, víz- és gőz-vezetékekhez szükségeltető sárgaréz és fémmunkákat, mindennemű épület és díszbádógos munkákat, víz-vezeteki berendezéseket. Saját találmányu és a m. kir. József-műegyetem által engedélyezett ACETYLEN fejlesztő készülékeimmel felszerelék városok, kastélyok, szállodák, vendéglők és magánlakásokat. Költségvetést bármely szakra díjmentesen eszközölök.

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban.

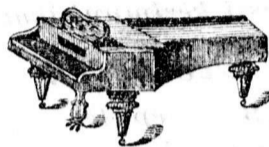
Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe ajánlani igen finom hattyu, pehely, valamint elsőrendű hófehér fosztott libatollaimat. Már három koronától feljebb bocsájtom b. vevőim rendelkezésére. Záródnak, internátusoknak, nevelő-intézeteknek nagyobb vételnél 10 százalék engedményt adok.

Tömeges pártfogást kérve vagyok kiváló tisztelettel

KLEIN MÓR tollnagykereskedő
Nagyvárad, Baross-utca 11. szám.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű zenekedvelő közönséget, hogy a Szent János-utcai 1. sz. alatt levő raktáramban nagy választékban vannak

ZONGORÁK

és

PIANINOK

eladásra, hangversenyre, estélyekre egy-szintén

havi bérletre igen olcsó árban számítva. — A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Özv. Mustó Jánosné.

BETON VÁLLALKOZÓ

szíves figyelmébe ajánlom a T. K. építész és építő uraknak, hogy vállalkozom egyszerű munkáktól legdiszesebb kivitelig, úgymint Terrázó, vasbeton, cément, burkolatok. Rendelésre készítek márványutánzat, szokli vagy kör és függő lépcsőket, úg. Rabic falhoz gipsztáblák készítését cementből. Fürdőkád, vízmedencék és földalatti csatornák levezetését lelkiismeretesen és jutányosan készítek. Kész betoncsöveket eladásra tartok 10 és 15-ös 20-as 30-as belméreteiben. A nagyérdemű közönséget értesítem, hogy levélbeni fel-szólításra úg. vidéken, mint helyben készséggel megjelenek. Becses pártfogásukat kérve,

kiváló tisztelettel. 259

BODÓ SÁNDOR cementező-mester
Nagyváradon, Vitéz-u. 18. sz.

FOGAK

3 koronától feljebb; csa-fog 5 korona és 8 korona,

aranyfog 16, 18. és 20 korona. Vállal minden e szak-

ma-ba vágó munkát olcsó árban és jótállással

FOGMŰTEREM Nagyvárad, Rákóczi-ut 22.

Miután üzletünket végeladás útján kiárusítjuk s Nagyváradról elköltözünk, ez uton mondunk köszönetet minden tisztelt vevőinknek, kikkel a végeladás tar-tama alatt nem lesz szerencsénk találkozni s kérjük, miszerint jóindulatát részünkre továbbra is fentartani méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Kovács L. és Társa.

U. i.

A hatóságilag engedélyezett

végeladás

csak néhány hétig tart és a megmaradt
árak egy tömegben lesznek eladva.

Üzlethelyiség kiadó. — Berendezés eladó.

Kovács L. és Társa.